DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is ƒ **10.**— rec. voor *Soerabaya*, en ƒ **12.**— rec. franco per post.

WOENSDAG 18 MEI.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ **1.**— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

No. 21. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1853.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN.

van den 7den tot den 11den Mei 1853, Nos. 37—38.

Bij Koninklijk besluit van 20 Januarij 1853 no. 41, is het, aan den tweeden luitenant G. J. Haak, laatst gediend hebbende bij de toenmalige 2de afdeeling infanterie van het Nederlandsch leger, bij H. D. besluit van den 18den October 1841 no. 55, toegestaan pensioen, ingetrokken en als vervallen verklaard, gerekend van den 1sten Januarij 1853; — zijnde hem daarbij tevens verleend een eervol ontslag als officier.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, wegens vertrek, eervol, het lid in den raad van justitie te Amboina, C. Bosscher, benoemd assistent-resident van Koetei en de Oostkust van Borneo.

Op zijn verzoek, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de gewezen zoutverkoop-pakhuismeester te Soerabaya C. F. Schmidgall.

BENOEMD:

Bij het binnenlandsch bestuur ter Westkust van Sumatra.

Tot kontroleur der eerste klasse, K. F. Stijman, thans kontroleur der tweede klasse.

Tot kontroleur der tweede klasse, H. J. J. Gout, thans kontroleur der derde klasse.

Tot kontroleur der derde klasse, de ambtenaar der eerste klasse, mr. W. A. Hennij, thans ter beschikking van den gouverneur aldaar.

Militair Departement.

BENOEMD:

Tot adjudant in de eerste militaire afdeeling op Java, de tweede luitenant A. F. de Vassy, van het 13de bataillon infanterie.

Tot lid der directie van het militair weduwen- en weezenfonds, de majoor der infanterie H. A. J. G. van Hamel.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland,

Aan den kapitein der infanterie J. Schneider.

Civiel Departement.

INGETROKKEN:

De benoeming van A. M. Bousquet tot resident van Banda; met vergunning aan denzelven, de betrekking van assistent-resident van Buitenzorg te blijven bekleeden.

GESTELD:

Ter beschikking van den directeur der posterijen, de ambtenaar op wachtgeld J. S. Crawfurd.

Militair Departement

OVERGEPLAATST:

Bij het 12de bataillon infanterie, thans in garnizoen te Samarang, de majoor van het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra, pangeran Soerio Bronto; met bepaling dat hij à la suite van dat bataillon zal worden gevoerd.

(Voor het land.) De Waarnemend Resident van *Soerabaya* maakt bij deze bekend, dat op *Zaturdag den 28sten* dezer, krachtens 's Gouvernements besluit van den *23sten April* jl. No. 4, door den fungerend Ingenieur 1e klasse van den waterstaat, of iemand zijnentwege, voor 's Lands algemeene pakhuizen alhier in het openbaar, voor rekening van den lande zullen worden verkocht; de *twee* Gouvernements HOUTSKOLEN-LOODSEN, staande te *Perning*, in de afdeeling *Goenong Kending*, regentschap *Soerabaya.*

SOERABAYA, 4 *Mei* 1853.
De Wd. Resident voornoemd,
SCHONCK.

Voor het land. De Wd. Resident van *Soerabaya* maakt bij deze aan belanghebbenden bekend, dat het, krachtens gouvernements besluit van den 16*den December* 1851 No. 2, opgerigte Zoutverkooppakhuis te *Sidokarie* voor den verkoop van dit zilt zal worden opengesteld op *Donderdag den* 12*den Mei* 1853, en dat die verkoop zal geschieden bij de heele, halve, kwart, achtste, zestiende en twee en dertigste maat van dertig heele maten op eenen koijang, en zulks tegen den van regerings wege vastgestelden prijs van acht gulden Recepis de picol.

SOERABAYA, 7 *Mei* 1853.
De Wd. Resident voornoemd,
SCHONCK.

(Voor de policie.) De ondergeteekende in ervaring gekomen zijnde dat droesige paarden door derzelver eigenaars worden losgelaten op 's Heeren wegen en pleinen binnen deze stad, zeer ten nadeele van gezonde paarden die soms op dezelfde plaatsen worden losgelaten, acht zich verpligt de eigenaars te waarschuwen tegen deze overtreding, dewelke in den vervolge zal worden gestraft, zonder oogluiking met eene geldboete, na bevind van zaken.

SOERABAIJA, 10 *Mei* 1853.
De Assistent-Resident voor de policie,
SWERVER.

(Voor de policie.) De ondergeteekende waarschuwt een iegelijk ter voorkoming van ongelukken tegen het hard rijden, het zij te paard of met bendies en andere rijtuigen, zoowel op de bruggen als langs de wegen. Zullende ieder overtreder naar bevind van zaken worden gestraft.

SOERABAIJA, 10 *Mei* 1853.
De Assistent-Resident voor de policie,
SWERVER.

(Voor het land.) Op de vendutie voor 's Lands pakhuizen op *Zaturdag den* 28 dezer maand zullen nog verkocht worden eenige KOFFIJ en KANEEL.

SOERABAYA, 18 Mei 1853.
De Algemeene Pakhuismeester,
VAN MEERTEN.

Voor het land. Op *Zaturdag den* 28 Mei aanstaande, zal voor 's Lands pakhuizen vendutie worden gehouden van 30,000 ℔ ROEI-IJZER, eenige koffij-goenie-zakken, en eenige voor den dienst overtollige goederen.

SOERABAIJA, 10 Mei 1853.
De Algemeene Pakhuismeester,
VAN MEERTEN.

SOERABAYA, den 18den Mei.

— Wij hebben ontvangen particuliere tijdingen van *Sambas* en *Pontianak*, tot den 4den April jl. De zaken begonnen een ernstig aanzien te verkrijgen. Ingevolge de door het Bestuur ter westkust van *Borneo* geslotene overeenkomst met de wederspannige Chinezen, werd in Maart onlangs, de oude kongsi-stempel van Thai-kong te *Pontianak* verbrand met alle mogelijke plegtigheid en uitgedachte ceremonien, terwijl aan de tot die plegtigheid opgeroepen of afgevaardigde Chinezen van *Sambas*, nieuwe stempels (Tjap of grootzegel), met het Ned. wapen en Hollandsche vlaggen werden uitgereikt. De gedachte was dat de zaken als nu beter zouden gaan, op de door het Gouvernement goedgekeurde wijze van bestuur der Chinesche mijndistricten. (Zie Javasche Courant 1852 No. 21.) Maar de kongsi van *Montrado* Thai-kong, weigert den door het Ned. Gouv. aangestelden Regent te erkennen, dreigt hem te vermoorden als hij naar M*ontrado* komt, en wil van geen nieuwen tjap weten, maar den kommissaris (de HEGH. Prins) te *Montrado* zelve zien. Daar zulks met de staatkunde niet overeenkomt, is de kongsi uitgenoodigd bij proclamatie van 22 Maart, om voor den 15den April jl. bij afgevaardigden te *Sambas* te verschijnen. Den 29sten Maart vertrok de Majoor Andresen met 380 man van *Sambas* naar *Sepang*, om die landstreek, welke aan M*ontrado* grenst te bezetten; deze expeditie voerde met zich 6 vuurmonden. De troepen werden door het stoomschip *Celebes* overgevoerd naar de landingsplaats *Sebabi* aan de *Sambas*-rivier, waar de weg naar *Sepang* een aanvang neemt. Op den weg derwaarts ontmoette de Majoor Andresen geene enkel hindernis dan moeijelijkheid in 't transport. Maar de Chinezen van M*ontrado*, alhoewel geen wederstand biedende aan de oprukkende troepen, hadden niettemin 60 thails goud of eene waarde van ƒ 5,400 naar *Singapoera* gezonden, om munitie te koopen, zoodat het te voorzien is, dat het eenige geneesmiddel voor het 30 jaren ingekankerde euvel, bestaan zal in oorlogspillen en poeder, toegediend door meedoogenlooze geneesheeren, om langs dien weg de ongelukkige *Dajakhs* van het juk der Chinezen te verlossen, en de wederspannige hemellingen te noodzaken, onderdaniger gedachten te koesteren voor het aardsche Gouvernement.

— Op den 18den dezer is de Maleische vrouw *Doroh*, in de *Kali-Sepi* bij *Petjantikan* verdronken.

— Ter aanvulling van hetgeen in het vorig nummer geplaatst werd omtrent den handel te *Macasser*, kan nog

---

COQUETTERIE EN DEPIT.

(Vervolg en slot.)

— En ik had hem reeds zoo vele blijken gegeven, dat ik hem liefhad, — Ik had hem reeds zoo dikwijls tot diep in mijn hart laten lezen! — Eergister nog, toen hij onuitputtelijk scheen in betuigingen van bewondering, — eergister nog toen hij er zoo op uit was, mij te laten zien, hoe zacht, hoe fijn, hoe geestig hij konde zijn, heb ik mij meer dan eens verraden! — En als hij sprak van het geluk in de nabijheid te mogen zijn van haar, die men bemint, als ik het toestemde en met hem spotte over koude zielen, die uit berekening, uit eigenbelang, eene verbindtenis aangaan, dacht hij niet aan mij! Gold dat alles eene andere, loog zijn mond, de zachte druk van zijne hand? — O ik rampzalige! dat ik niet op mijn hoede ben geweest! Moest ik zóó leeren wat liefde eigenlijk is, moest ik dát eerst gevoelen, dat wij zelfs te zwak zijn om den man te haten die ons op het hart heeft getrapt. — En die andere? Vreesselijke ruil! Geen karakter, geen hart, geen gevoel, in de plaats van hem, die bij allen zoo hoog aangeschreven stond!

Zij beefde over al hare leden, terwijl hare *fantasie* haar het beeld van Van Galen voorspiegelde en zij er over nadacht, dat zij aan hem haar woord had gegeven. Dit laatste deed de maat van haar lijden overloopen, te vergeefs zocht zij zich op te dringen, dat zij zich gemakkelijk van hem losmaken kon, hier tegen kwam hare nog niet geheel beteugelde eergierigheid op; te vergeefs riep zij zich al wat hij dien avond haar ingefluisterd had voor den geest; nooit kan ik hem liefhebben zoo als ik Otto lief heb gehad — dacht zij, en op nieuw zonk haar afgemat hoofd in dof gepeins op het kussen neêr.

Een' geruimen tijd bleef zij zoo liggen, tot dat de koude haar dwong hare legerstede te zoeken. Het vuur was uitgegaan, de dag op het punt van aan te breken, toen zij klappertandende en over het geheele ligchaam rillende en bevende — het natuurlijke gevolg van den doorwaakten nacht, na zulk een verhittend bal — in de armen van den slaap eene toevlugt zocht tegen ligchaams- en zielesmart. Te vergeefs, de steeds heviger wordende koorts belemmerde hare rust, benaauwde hare borst en verwarde hare zinnen. Nu eens meende zij in wilden dans, tegen haren zin, te worden medegesleept, dan weder zag zij eene opeengepakte menigte menschen, mannen en vrouwen in allerlei kleederdragt als verwoed met elkander vechtende. Eensklaps verandert het tooneel, zij vindt zich eenzaam, midden op een onafzienbaar heideveld, een man treedt naar haar toe, 't is Otto! Zij wil hem te gemoet snellen, maar zijn gelaat neemt een' akelig grijnzenden glimlach aan, en het is Rudolf, die haar onder het lagchen der terugkomende menigte met zich voert

Neen, het zijn geene droomen slechts, die haar beangstigen, want zij slaapt niet, hare oogen sluiten zich niet, gedurig rigt zij zich op, om rond te tasten en zich te vergewissen, dat het niet de werkelijkheid is, wat hare verwarde verbeelding haar voorhoudt. Het is de gewaarwording van den koortslijder, die telkens door ligchaamspijn tot bewustheid komt en de akelige zekerheid ontvangt, dat die schrikbeelden niet de gevolgen zijn van den droom, maar door het in wanorde gebragte zenuwgestel als buiten hem, voor hem, rondom hem worden geplaatst.

Wonderlijke werking der natuur; zalige overgang echter van de hevigste benaauwdheid tot kalmte en rust, als eindelijk de koorts heeft uitgewoed en haar slagtoffer dompelt in diepen slaap. Eerst laat in den morgenstond viel Jeannette deze zoo vurig gewenschte, lang te vergeefs gewachte ontspanning ten deel, doch zij was ziek. Telkens herhaalden zich later dezelfde verschijnselen, en het duurde dagen en weken, eer haar goed gestel en krachtige, jeugdige natuur geheel tot vorige gezondheid en bloei waren terug gekeerd.

Het duel liep af — zoo als zulke zaken dikwijls afloopen. De beide partijen schoten, en schoten — mis. Wij zijn er niet vreemd van om te veronderstellen, dat Van Gennep dit opzettelijk deed. En had de snoevende jonkheer wel bedacht, dat het losbandige leven te B** niet geschikt was geweest, om hem de vastheid van hand te laten behouden, die hij bezat, toen hij te R** zich oefende in het musschen schieten? George had de zijne niet verloren; toen de beide eerste kogels waren gewisseld en het, zoo als hij zeide, zijne beurt werd, schoot hij Van Galen door den linker arm. — Ik heb het hem voorspeld — sprak hij, toen deze half bewusteloos naar eene nabij zijnde woning werd gedragen — hij moest een *souvenir* hebben van dezen morgen. Als het later weêr zulk onstuimig weder wordt als thans, zal zijn arm hem tegelijk met dit uur herinneren en fluisteren: dat heb ik aan Willemine van Leeuwen verdiend!

Wanneer men per diligence — want de spoorweg loopt er niet digt voorbij — ooit door het dorp R** rijdt, zal men al ligt opmerkzaam worden op drie fraaije gebouwen, die aanmerkelijk boven de omringende landelijke woningen uitsteken. Een er van is reeds oud, doch later *gemoderniseerd*; het is de woning van mevrouw Vinkland. De beide anderen staan op geringen afstand en zijn eerst voor omstreeks zes jaren gezet. Duidelijk is het te zien, dat het grootste voor eene fabrijk is ingerigt, en men behoeft niet veel scherpzinnigheid te hebben, om te gissen, dat in het nevenstaande *élégante* woonhuis de eigenaar daarvan zijn verblijf houdt. Vraagt gij wie die eigenaar is? Niemand anders dan George Vinkland (in compagnieschap met den echtgenoot zijner zuster) sedert zes jaren eervol uit de dienst ontslagen en getrouwd met Willemine van Leeuwen. Het is bijna acht jaren geleden, sedert hij aan zijne verontwaardiging over het gehouden gedrag van jonkheer Van Galen door een pistoolschot lucht gaf en, even als zijn vriend Van Gennep, voor deze oefening in het schijfschieten zonder hooger order, veertien dagen op zijne kamer moest „brommen." Hoe zich alles toegedragen heeft, dat wij hem thans als fabrikant, echtgenoot, vader van drie kleine meisjes en in zeer goede financieele omstandigheden terug vinden, is gemakkelijk na te gaan, als men bedenkt, dat het zijne mama niet aan de noodige fondsen ontbrak, om eene eenigzins uitgebreide zaak te beginnen en dat Suse om dezelfde reden niet lang behoefde te wachten op eenen *pretendent.* Dat deze toevallig zoon was van eenen rijken *industrieel*, zal wel de naaste aanleiding zijn geweest, dat George den *militairen* stand, die op den duur met zijne neigingen niet strookte, verliet en zich met hem *associeerde.* In langen tijd had hij niets van zijnen vroegeren wapenbroeder, den adjudant van zijn bataillon, vernomen, toen hij in Augustus des vorigen jaars verrast werd door zijn bezoek. Van Gennep, bijna gelijktijdig met hem in het huwelijk getreden met zijne schoone *danseuse* van den bewusten 28sten Februarij 1841, wa

gevoegd worden, dat een der voornaamste negotiehuizen, haren werkkring aan de belemmeringen, welke het monetair stelsel oplevert, zal op offeren, en dit voorbeeld denkelijk door een tweede voornaam handelshuis zal gevolgd worden. Eene andere plaats, welligt *Singapore*, zal zich met de relatien dier huizen verrijken.

Het kan niet dan hoogst te betreuren zijn dat het muntwezen een zoo verderfelijken invloed op handel en industrie uitoefent, en dat het éénige resultaat dat men van de vrijverklaring van *Macasser* verwachten mag, zal zijn, (en wie weet hoe spoedig) eene *algeheele en volkomene teleurstelling!*

De *Singapoorsche* bladen die vroeger nijdig en wangunstig hare opiniën mededeelden omtrent de proclamatie waarbij *Macasser* tot vrijhaven werdt *verheven*; die daarna met den meesten wrevel de bloei van die haven zagen opkomen, waren onder den indruk van het oogenblik. Thans zullen zij juichen nu de waarheid is erlangd dat die bloei was eene valsche, eene tijdelijke, een slechts kortstondig verschijnsel. De handel moest *Macasser* toetsen, moest opmerken, waarnemen en zich eigen maken met de middelen welke die plaats kon opleveren en teruggeven voor hetgene zij ontving, maar nu men de ondervinding heeft verkregen dat die haven niet kan voldoen aan de eischen die handelsoperatien verlangen, nu zal ook het oogenblik geboren worden waaruit verval en stilstand zullen voortkomen.

De drukpers heeft de vrijheid nog niet, nadere gedachten over *Macassers* handelstoestand medetedeelen. Wij hopen *later* dus hierop terugtekomen, en bepalen ons voor heden alleen maar bij de mededeeling dezer feiten!

— De van *Banda* ontvangene tijdingen behelzen niets meldingswaardig. De toestand van zaken blijft hetzelfde even als voor de aard-en zeebeving het geval was. De diepe slaap waarin alles verkeert, bewijst wel voor de kracht van het gezang, *Bobo*, *anak Bobo*! enz., waarmede de Moluccos, door welligt bijgekomene omstandigheden, in sluimering gewiegd zijn.

Het is bewezen dat wanneer men meerdere zorg droeg voor het schoonhouden der tuinen, het daarin groeijend gras van bijna een manslengte uitroeide en de eigenaren dier streken meer op het voordeel van een zuiveringsstelsel wees, de inkomsten ook honderdvoudig zouden vermeerderen. Mogten de perkeniers van *Banda* over het algemeen mindere traagheid aan den dag leggen en *in* het belang van eenen goed onderhouden tuin ook het *hunne* zien, dan zoude het niet noodig zijn te wijzen op perk *Ranang* van den heer B., die hetzelve in een vervallen toestand kocht, daaraan voortdurend de meeste zorg en ijver, ter verbetering besteedt, en zijne inkomsten daardoor dubbeld heeft zien toenemen. Zijn tuin is in de volkomenste graad gezuiverd, omdat hij ook geene kosten ontziet alle werktuigen, daarvoor benoodigd, van *Java* te ontbieden; niet het minste onkruid is zigtbaar, zoodat ook geen van den boom gevallen noot ongezien kan blijven, dat in vele perken dikwijls het geval is, waardoor de hoeveelheid *verrotte* noten bijna in *gelijke* verhouding tot de *gezonde* staat. Het spreekt van zelve dat bijaldien daartegen werd gewaakt, de opbrengsten van *Banda* voor het gouvernement ook natuurlijk zouden toenemen.

— Men meldt ons van *Passoeroean* dat ook aldaar even als hier zware regens vallen, tot groot ongerief van de suikerfabriekanten, die al veertien dagen wachten op droog weder om met malen te kunnen beginnen.

— Wij lezen in de *Eastern Star* van den 26 Maart j. l. de volgende opgaaf omtrent het leger der Oost-Indische Compagnie in Britsch-Indie.

Het gerucht dat de Oost-Indische Compagnie het voornemen heeft, het Europeesche gedeelte van hare legermagt te vermeerderen, maakt het noodig, dat het publiek zich herinnere, wat die vermeerdering in zich bevat. De militaire magt in Indie is tegenwoordig zamengesteld uit omstreeks:

Troepen van de koningin	30,000
Inlandsche troepen	240,000
Europeesche troepen	20,000
Verpligte inlandsche hulptroepen	32,000
Totaal der Indische armee	322,000

Het totaal der kosten van de drie eerstgenoemde hoofden bedraagt ongeveer tien milioen ponden sterling per jaar (*f*120,000,000) De 32,000 verpligte inlandsche hulp troepen worden natuurlijk onderhouden ten koste onzer inlandsche bondgenooten; maar inderdaad zijn zij evenzeer een gedeelte der Britsche magt in Indie als de andere. Wanneer er dus sprake is van de militaire belasting op Indie, dan moeten de kosten dier hulptroepen nog bij de tien milioen ponden gevoogd worden, alvorens men kan geraken tot de werkelijk militaire belasting, door de volken van Indie getorscht. En wat die belasting in onze eigen bezittingen te beduiden heeft, zal wel begrepen worden, wanneer wij opgeven dat er van de totale uitgaven van het Indische gouvernement meer dan 50 per cent zuiver en geheel ten laste der armee komt; zelfs de policie in Indie is niet in die totale uitgaven begrepen; terwijl de openbare werken er slechts 2 1/2 percent aandeel in hebben.

ADVERTENTIEN.

VERKOOPING OP REGTERLIJK GEZAG.

Op *Donderdag den* 19*den Mei* 1853, zal, bij wege van excutie, worden verkocht de Meubelaire Goederen, behoorende tot de nalatenschap van wijlen den chinees THE HONG voor de woning van den chinees THE YAP TJANG, in de nieuwe chineesche kamp. en zulks ten behoeve van de kapt. der chinezen te *Pasoeroean* OEI HOK IN, krachtens eene Raadschuldkennis, en voor een saldo van *f* 15,119.96.

SOERABAYA, *De Deurwaarder*,
9 *Mei* 1853. (123) J. J. DINSBACH.

VENDUTIE.

Op *Donderdag*, *den* 26sten *Mei* aanstaande, ten huize van den heer DIKSCHEI, op het Rustenburger-pad, wegens vertrek, van eenen netten en wel geconserveerden INBOEDEL, waaronder smaakvolle SPIEGELS en SCHILDERIJEN, prachtige ÉTAGÈRE VOORWERPEN, enz., enz., alsmede eén WAGEN en PAARDEN, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

(130)

VERKOOPING,

Op Donderdag den 19*den Mei.*
des avonds ten 7 uur.

In de zaal der Societeit Concordia, van eene belangrijke verzameling regtsgeleerde en andere BOEKWERKEN, nagelaten door wijlen Mr. C. J. VAN VLEUTEN, in leven advokaat en prokureur alhier.

(124) E. FUHRI.

Op de vendutie van *Vrijdag den 20sten* dezer bij *Schmidgall* op de *Krambangan*, zal mede nog worden vorkocht DIVERSE BOEKWERKEN. (127)

Heeren CEINTUREN, Heeren HANDSCHOENEN, verlakte TAFELKLEEDEN. ALCATIVEN, GRASBOTER, PROVISIEN in blikken, GENEVER AVH, RHIJNWIJN, SELTZERWATER, en andere soorten van Dranken bij

H. VAN DE VELDE.
Vis-á-vis de Comedic. (125)

Kleine vaatjes ZOUT VLEESCH, te verkrijgen bij
(131) VAN DER ZWAAN.

De ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat hij zich zal onledig houden met het geven van huiselijk onderwijs in de beginselen der Wis- en Meetkunde, alsmede der Landmeet- en Zeevaartkunde.
(126) P. MUNNICH.

ALLEMANSGADING.

FIJNE THEE in kistjes en THEE in pakjes.
(132) DEELEMAN.

WISSELS op NEDERLAND a 6 m/ dato bij
(128) FRASER EATON & CO.

VERTREK DER STOOMSCHEPEN.

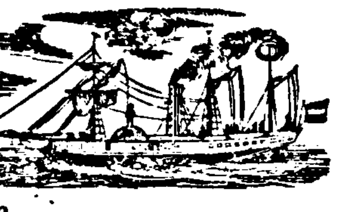

Het stoomschip JAVA wordt alhier verwacht tegen den 28sten dezer en zal denkelijk op primo Junij van hier viâ *Samarang* naar *Batavia* retourneren.

Vracht en passage te bevragen bij

De agenten,
(129) FRASER EATON & CO.

Bij den ondergeteekende, boekverkooper en boekdrukker alhier, zijn verkrijgbaar de ondervolgende werken:

De werking en uitkomst der electrische Biologie. *f* 1.—
H. DE BRUIJN. *Bijdragen tot de kennis der bouwkunde in Nederl. Indië.* Met platen in portefeuille. „ 15.—
C. F. PLATTNER. *Scheikundig onderzoek met de blaaspijp.* Door P. J. KIPP. Met houtsneêplaten. „ 15.—
P. WEILAND. *Beknopt Nederduitsch woordenboek.* 5 dln. „ 22.—
IDEM. *Nederduitsche spraakkunst.* Nieuwe druk. „ 6.—
J. BRIGGS. *De tegenwoordige grondbelasting in Indië, enz.* Door Mr. A. A. VAN VLOTEN. „ 6.—
C. DELAUNAIJ. *Allereerste gronden der practische en theorethische mechanica.* Door F. A. T. DELPRAT. 2 dln. Afl. 1—3. Per afl. „ 1.—
Beknopte handleiding tot het vetmesten van dieren. „ 2.—
H. J. LION. *Analijse der cijfers en beschouwingen, voorkomende in het werk:* „ De vermeerdering van Java's bevolking, enz. door Dr. BOSCH." „ 3.—
J. J. VON LITTROW en J. G. SOMMER. *Tafereel van het heelal.* 4 dln. Ing. „ 28.—
J. G. SOMMER. *Verkort tafereel van het heelal.* Ing. „ 5.—
Leven van Willem den eersten, prins van Oranje. Met 130 vignetten. Ing. „ 15.—
JACOB CATS. *Dichterlijke werken.* 2 dln. „ 20.—
W. J. VAN ZEGGELEN en A. ISING. *Vliegende bladen vol prenten.* „ 3.—
De vriend van kleine en groote kinderen, Nieuw A B boek. Met vele plaatjes. „ 3.—
Album van schilder- en teekenkunst. 25 fraaije platen ingebonden. „ 6.—
Idem. 50 fraaije platen ingebonden. „ 9.—
De kinder-courant. De jaarg. per scheepsgelegenheid. „ 6.—
Idem. Per mail. „ 15.—
Lees-muzeum. Uitgezochte verzameling der nieuwste voortbrengselen van buitenlandsche letterkunde. Door C. M. MENSING. Per jaargang. „ 16.—
Idem. Per mail. „ 30.—
DR. F. STEGER. *Vijf en dertig jaren.* 1815—1850. Een overzigt van de nieuwste geschiedenis. Door J. OUDIJK VAN PUTTEN. 2 dln. Ing. „ 10.—
B. T. LUBLINK WEDDIK. *De binnenkamer van een' kruidenier.* Oorspronkelijke schetsen en tafereelen. Ingebonden. „ 5.—
CH. SEALSFIELD. *Nathan, de Squattor-regulator*,

eindelijk kapitein geworden en bij een ander regiment overgeplaatst. Op reis naar zijn nieuw garnisoen had hij een' omweg gemaakt, om zijnen vriend, dien hij in al dien tijd niet gezien had eens weder te ontmoeten, en zoo vinden wij de beide mannen nog eens voor het laatst bij elkaâr.

— Wat woont gij hier allerliefst! — Was na de eerste ontboezeming van verrassing en blijdschap, na het bevredigen der nieuwsgierigheid naar beider wederzijdsche betrekkingen en omstandigheden, almede zijn eerste uitroep, terwijl hij de gezellige huiskamer rond zag en het uitzigt naar buiten bewonderde. En inderdaad, het smaakvol gemeubelde vertrek, welks openslaande ramen op den voor het huis aangelegden tuin en verder op den straatweg met de aangrenzende bosschen en bouwlanden uitzagen — het huis lag even buiten het dorp — verdiende deze lofspraak. Keerde men het oog van het bevallige Geldersche landschap af, en vestigde men zijne aandacht op de voorwerpen van gemak en weelde, die men in de kamer zelve bespeurde, — het was niet zoozeer de keurig bewerkte theetafel of *canapé*, de sierlijke stoelen of *étagère*, het blaauwe tapijt of de gordijnen van dezelfde kleur, waarin dat „ allerliefst" eigenlijk was te zoeken; — ook niet in de *ornamenten* op den schoorsteenmantel of in de schilderstukjes, die het eentoonige van het witte behangsel verminderden; — neen er lag iets eigenaardigs, iets poëtisch zouden wij haast zeggen, over het *ensemble*, iets anders nog dan hetgeen de Engelschen met hun *comfortable* willen uitdrukken. Wij weten het niet, maar welligt waren het de bewoners der kamer zelven, die over hetgene hen omringde zulk een bekoorlijk en aantrekkelijk waas wisten te verspreiden. Men behoefde de aanvallige innemend vriendelijke, daarbij fijn beschaafde en toch zeer eenvoudige vrouw des huizes slechts aan te zien en te hooren spreken, — den thans veel meer in zijn *element* zijnde ex-luitenant Vinkland slechts eenigzins te kennen, om te weten, hoe het kwam, dat men zich in die kamer en in hunne tegenwoordigheid zoo te huis, zoo welbehagelijk gevoelde. En zouden die drie engelenkopjes niet het hunne hiertoe hebben bijgedragen? Die twee meisjes, van vier en twee jaar, die aan een klein tafeltje met hare poppen speelden, dat blozende wichtje op moeders schoot, dat met de poezele hand grijpt naar de zilveren bel, die zij in de hoogte houdt!..

— Wat woont gij hier allerliefst! — zouden ook wij met Van Gennep gezegd, en hem volkomen gelijk hebben gegeven, toen hij vroeg: — zoudt gij met *la belle* Holm dát hebben gevonden, wat gij nu bezit?

Het noemen van haren naam lokte natuurlijk de vraag van George uit, hoe zij het maakte, en Willemine staakte het spel met haar kind, om met alle opmerkzaamheid te luisteren.

— Hoe zoude zij het maken? Ik kan niet denken, dat gij hare traanwaardige geschiedenis niet kent, ten minste ik heb u zoo veel mogelijk *au courant* gehouden.

— Ik weet niets anders — hervatte Vinkland — dan dat het een allerongelukkigst huwelijk is geworden, *monsieur par-ci*, *madame par-là*. Toen zij nog *geëngageerd* waren, herinner ik mij, dat zij reeds zamen kibbelden en als Van Galen niet zoo begeerig naar haar geld ware geweest en zij niet zoo stijfhoofdig, om vol te houden wat zij eens begon, geloof ik nooit dat het een paar zoude zijn geworden.

— O, maar dan weet gij eigenlijk nog niets. Ja, gij hebt gelijk, ik heb u ook in langen tijd niet geschreven. In den laatsten tijd had ik niet veel lust tot schrijven, het was te B** veel te oorlogzuchtig voor zulk vreedzaam werk. Politiek van den ochtend tot den avond. Gelukkig, dat het wat bedaarder wordt en de *miliciens* weêr naar huis gaan.

— Maar wat is er dan met Van Galen of met zijne vrouw gebeurd? — vroeg Willemine.

— Weet gij werkelijk niet, dat hij al lang zijn ontvangers-post kwijt is? De boel werd eens niet in orde bevonden, mijnheer heeft altijd geld noodig, papa de kolonel houdt niet van afschuiven, zijne familie kon het niet doen, dus bij slot van rekening moest „ de ouwe" toch overkomen, wilde hij niet, dat er nog wat ergers plaats had. Ware hij geen jonkheer geweest — *enfin* hij is tegenwoordig, wat men noemt grove diamantslijper.

— Die arme Jeannette! — zeide Vinkland. — Hoe houdt zij zich daaronder?

— Gij moogt hen wel beklagen! — voegde Willemine er bij.

— Daar hebt gij volkomen gelijk aan, mevrouw. Weet gij wel Vinkland, dat wij zeiden, er is maar één paar mede bedorven? Nu, zij zijn het dan ook in den volsten zin des woords.

— Ja, wel herinner ik het mij, en gij zult u nog wel te binnen brengen, dat ik u afraadde de zaak zoo ver te drijven; want eigenlijk zijt gij een weinig de schuld, dat zij hem genomen heeft. Hadt gij haar dien avond niet zoo *gebrusqueerd*, ik geloof nooit, dat zij het gedaan had.

— Geheel tegenspreken kan ik dit niet. Ik heb mij zelven dikwijls beschuldigd, dat ik dit historietje begonnen had; maar ik geef u mijn woord van eer, ik dacht niet, dat zij zie zóó veel om mij gaf. Waarachtig, ik had het anders niet gedaan.

— Och! — zeide Willemine — het gaat dikwijls zoo. De heeren weten niet wat een meisjes hart is; zij vergelijken ons veel te veel met zich zelven en vergeten, dat wij aan dieper gevoel vooruit hebben, wat wij aan verstand en oordeel missen, terwijl.....

— Maar lieve mevrouw! — vergeef mij, dat ik u in de reden valle — dat is toch waarlijk geen diepte van gevoel, dat een meisje uit *dépit* iemand *accès* geeft, met wien zij vroeger den spot dreef, ja voor wien men zeker weet, dat zij noch liefde, noch achting gevoelt. Geloof mij, als er zelfverwijt bij mij opkomt, troost ik mij altijd met de gedachte, dát had zij nooit behoeven te doen, dát verried eene trotschheid en ligtzinnigheid, waarvan ik geen tweede voorbeeld weet.

— Ik wil u deze paaijing van uw geweten niet ontnemen — zeide zij glimlagchende — er is zeker iets van waar. Vertel ons liever, wat gij nog meer van hen weet, hoe het tegenwoordig met hen is.

— Tegenwoordig? O ik vrees dat ik uwe kiesche ooren zoude kwetsen, als ik u wilde mededeelen, al wat er van hen wordt verteld. Dát is zeker, Jeannette heeft hare *coquetterie* nog niet vaarwel gezegd. Zij schijnt daarin haren troost te zoeken, en ik moet zeggen, zij is nog niet verminderd, zelfs heeft zij meer *embonpoint*, dat haar zeer goed staat. Op alle *fêtes* is zij nog eene der meest *geadoreerden*, met dit onderscheid, dat het heerenpersoneel, dat haar het hof maakt, van veel minder allooi is dan vroeger. Gij herinnert u den majoor W** nog wel? Vroeger kapitein bij de 4de

of de eerste Amerikaan in Texas. 2 dln. Ingeb. „ 3.—

Mr. C. THEMMEN. *Handboek voor burgers en kooplieden* 4de druk. „ 3.—

W. VAN LINGEN. *Recueil de mots et d'expressions familières.* 2e éd. „ 1.—

T. S. WILLIAMS. *Engelsch-Nederduitsche Gesprekken.* Door *Bomhoff.* 4e druk. „ 3.—

Geschiedenis van Baron Sakendher. Een Javaansch verhaal in de Javaansche taal. „ 2.—

W. ANDERSON. *Voorbeelden van koopmans brievenstijl.* (Anderson's Mercantile correspondance.) Door E. TAYLOR. „ 3.—

STIELER's *handatlas.* Met 13 kaarten. „ 25.—

VUILLEMAIN. *Carte planisphère illustrée.* Op linnen geplakt met rollen. „ 25.—

VAN DE VELDE. *Kaart van Java.* Met de aanteekeningen, op linnen geplakt en met rollen. „ 25.—

L'ABBÉ G. DARBAY. *Les femmes de la Bible.* Ouvrage illustré. „ 35.—

LINDLEY MURRAY. *Engelsche spraakkunst.* Door 5de druk. „ 3.—

The uuiversal preceptor in spelling and reading. „ 1.—

(97) E. FUHRI.

HANDEL EN NIJVERHEID.

(Vervolg.)

De „copyright-bill" (de wet op het kopij-regt) moet in die stad eene zeer veelvuldige toepassing ondergaan, want zelfs ieder nieuw uitgevonden knoopenmodel, elke nienwe teekening wordt door deze wet beschermd, en mag door een ander, onder zekere omstandigheden, niet nagemaakt worden. De eindelooze verdeeling van den arbeid moet wel eenerzijds zeer dikwijls aanleiding geven tot toepassing van deze wet, maar deze zelfde oorzaak moet ook anderzijds die toepassing weder gemakkelijk maken.

In sommige werkplaatsen van *Mauchester* ziet men stoommachines die tot 300 paardenkracht bezitten. Bij de verschillende ligte werkzaamheden in *Birmingham* ziet men daarentegen vele machines die slechts met 3/4 paardenkracht werken. George III kwelde zich, gedurende zijne ziekte met de oplossing van het raadsel, hoe toch wel de appelen in de „Dumplings" (appelpoddingen of pastijen) mogten komen, zonder dat men de deegkorst, in welke zij volkomen ingesloten zijn, aan stukken brak: hier in deze Birminghamsche „workshops" (werkplaatsen) worden nog honderd en duizend zulke raadsels verklaard, met welker oplossing misschien reeds menig een zich vruchteloos afgepijnigd heeft.

Niettegenstaande men in de laatste jaren tot op den tegenwoordigen tijd toe telkens eene grootere hoeveelheid voorwerpen in *Birmingham* vervaardigd heeft, is het toch waarschijnlijk, of althans mogelijk, dat de hoeveelheid metaal niet of ten minste niet in reden van het aantal vervaardigde werken, gestegen is, omdat men er zich in alle vakken op toegelegd heeft, voorwerpen ligter en sierlijker te maken, en wij schrijven dan ook de stijging in prijs voor ijzer op dit oogenblik alleen toe, onder verbetering evenwel, aan de zucht tot het aanleggen van spoorwegen die zich meer en meer in het oosten van *Europa* openbaart. De geweren thans in *Birmingham* gemaakt, zijn niet meer zoo zwaar als voor dezen; en zelfs bij de machines weet men met eene geringere massa een grooter uitwerksel te weeg te brengen; ook vordert de thans heerscheude smaak, die deels eene afkeer heeft van al het zwaarwigtige, deels wat hecht en sterk is, niet betalen wil, artikelen van eene mindere zwaarte. Zoo verklaarde eens een groot lampenfabrikant in *Birmingham*, dat naar zijne rekening de artikelen van zijn vak in den tijd van 15 jaren twee of drie maal ligter gewordon waren, en hij noemde bij die gelegenheid verscheidene artikelen, die hij rekende, dat wel viermaal minder wogen dan vroeger. Hoe belangrijk zou het in menigerlei opzigt zijn, wanneer een Birminghamsche statistiaus eenige oplossing geven kon van vragen, zoo als de volgende. Hoe veel eentenaars ijzer, hoe veel koper, zijn er jaarlijksch in de laatste 100 jaren in *Birmingham* minder verbruikt, en hoeveel artikelen worden daaaruit telken jare meer vervaardigd? In welke verhouding staat de waarde van de ruwe grondstof in het eene jaar tot die in het andere? En in welke verhouding rees de waarde derzelve door de kunstbewerking?

Eene der hoofdtakken van de Birminghamsche fabriekarbeid is de vervaardiging van schietgeweren, en deze stad, wier vrede in de groote krijgsjaren van het begin dezer eeuw door geen enkel vijandelijk kanonschot is gestoord geworden, leverde zoowel aan de Engelschen als aan hunne vijanden, meer krijgsbehoeften en geweren dan alle andere fabrieksteden der wereld zamengenomen. Naar het zeggen van de beste Engelsche schrijvers leverde zij in de jaren 1804 tot 1815 niet minder dan vijf millioen stuks geweren, een getal hetwelk, zonderling genoeg, en zoo als wij in de *Mémoires d'outre-tombe* van *Chateanbriand* lezen, juist overeenstemt met dat der menschen, welke in de oorlogen van Napoleon omgekonen zijn. De algemeene „*Waterloo*-verrukking" der Engelschen was uit dien hoofde dan ook alles behalve onvermengd bij de Birminghamsche geweerfabriekanten.

Alle in *Birmingham* vervaardigde geweren moeten aan eene door de regering bepaalde proef onderworpen worden, en er is te dien einde een onder hooger toezigt staand „proof-house" (proefhuis) in de stad. Op de hier beproefde geweren wordt een stempel geslagen, en er staat een zware straf op het verkoopen van ongestempelde geweren. In gemeld proefhuis zijn eenige vertrekken, waar de patronen, voor de proefneming benoodigd, vervaardigd worden; andere, waar de lading der geweren geschiedt, en een, dat „the hole" (het hol) geheeten wordt, waar de losbranding plaats heeft. Dit laatste geschiedt op de volgende wijze: Nadat ieder geweer eene vijfmaal grootere lading ontvangen heeft, dan waarvoor het eigenlijk berekend is, worden er 100 of 120 stuks naast elkander op eene lage stelling gelegd en daarop behoorlijk vastgemaakt. Met hunne tromp zijn zij tegen den muur gerigt, voorwelken eene groote hoop zand ligt, waar de kogels in vliegen en smoren. Het vertrek is rondom met eenen sterken muur omgeven en de deur- en venster-openingen zijn van zwaar ijzerwerk voorzien. Een loop van kruid gaat over al de laadgaten heen door eene kleine opening naar buiten, waar hij aangestoken wordt; en bij gelegenheid dat er een proef werd genomen van 120 Engelsche zeegeweren, die iets grooter zijn van kalieber dan de landgeweren, nadat het vertrek gelucht was, werden 47. daarvan verbrijzeld, terwijl de overige 113 de proef hadden doorgestaan. De opzieners zeiden dat er soms wel 20 van de 100 aan stukken sprongen, maar soms ook minder dan bij de hier bedoelde proef. Neemt men 5 of 6 ten honderd aan, als het gemiddelde getal der geweren, die niet aan de proef beantwoorden, dan kan ons dit een denkbeeld geven van den graad van zekerheid, waarmede de Engelsche geweerfabriekanten arbeiden. Een werkman die zich eens aan eene kleine ontvreemding had schuldig gemaakt, had zich uit vrees voor straf in de proefkamer verborgen en was vóór de losbranding tegen den zandhoop gaan liggen, waar naderhand zijn lijk van zes kogels doorboord gevonden werd.

Vermits alle geweren in *Birmingham* door dit vertrek gaan moeten, kan men gemakkelijk het getal der hier gefabriceerd wordende geweren opmaken. De meest juiste berekening is dat er thans, de eene week door de andere gerekend 5,000 stuks beproefd worden. Dit zoude op een jaar 260,000 stuks geven, terwijl van 1804 tot 1815 ongeveer 5,000,000 stuks verkregen werden. Aangezien de verschillende takken van industrie te *Birmingham* zoo klein zijn, dat is, er geene zoo groote inrigtingen, noch door zulke ontzaggelijke machines en door zoo veel handen op eens uitgeoefend worden, als zulks het geval is in andere steden, b. v. in *Manchesster*, moet men daarin de reden zoeken, waarom *Birmingham*, hoewel in grootte aan *Manchesster* nabij komende, en, met uitzondering van deze stad, alle andere fabrieksteden in *Engeland* in getal inwoners overtreffende, als bevattende er thans nagenoeg 200,000, nogthans een veel eentooniger en onbehagelijker aanzien heeft dan *Manchesster*. Terwijl er in *Manchesster* groote, op verschillende wijze ingerigte fabrieken en reusachtige pakhuizen met bouwkunstigen tooi, benevens prachtige stationsgebouwen zijn, levert *Birmingham* niets van dit alles op. De meeste fabrieken hebben kleine kapitalen van 2,000 a 3,000 pond, velen slechts van 500 tot 800 pond, en het meerendeel der bewoners zijn slechts arbeiders en magazijnen-bezitters, dewijl bij de meeste metaalbearbeidingen nog geene zulke vervaarlijke machines als bij het spinnen in gebruik gekomen zijn. Uit hoofde van dit gebrek van groote kapitalen mist men te *Birmingham* ook die grootsche instellingen welke men te *Mauchester* vindt.

Buiten de grenzen van eerstgenoemde stad wordt de fabriekmatige bearbeiding der metalen, van welke *Birmingham* het middenpunt is, voortgezet, en het duurt lang, eer men buiten het zich ver uitstrekkende bereik der nagelsmeden, der sloten-, lampen-, schroeven-, gespen-, vijlen-, medaille-, naalden-, ringen-, haken-, en knoopenmakers gekomen is.

Zelfs vele steden in de nabuurschap van *Birmingham* oefenen geheel dezelfde takken van nijverheid uit, als deze hoofdstad der smidgezellen zelve. *Dudleij*, *Walsall*, *Wednesbury*, *Wolverhampton*, *Bilston*, *Stourbridge* zijn altemaal volkrijke steden, die zich in de „hardware-line" bevinden. Wij weten dat op dezelfde wijze *Manchester* en *Glasgow* de hoofdzetels der katoen-fabrikanten, *Leeds*, de hoofdplaats der wolwevers, en *Sheffield*, der messensmeden, uitgestrekte districten om zich heen hebben liggen, waarin dezelfde waren gefabriceerd worden; doch opmerkelijk is het, dat de hoofdstad van al deze districten de andere daarin gelegene steden, in welke men zich op denzelfden tak van nijverheid toelegt, zoo zeer te boven gaat in grootte, rijkdom en uitgebreidheid van zaken, dat geene van allen ook maar eenigermaten met haar kan vergeleken worden of met haar zou kunnen wedijveren.

Zoo heeft *Manchester* over de 350,000 inwoners, en geene der overige steden van het katoen-district telt er meer boven de 50,000. Zoo heeft *Birmingham* digt aan de 200,000 inwoners, en zelfs *Wolverhamton* de grootste der overige steden, die eveneens het smeden tot hun hoofdwerk maken, telt er slechts 30,000. Zoo heeft *Sheffield*, over de 90,000 inwoners, en de andere in de nabuurschap liggende steden, die zich insgelijks met het slijpen van scharen en messen onledig houden, tellen er slechts 10,000. Zoo heeft de stad *Leeds* digt aan de 150,000 inwoners, en zelfs *Halifax* en *Bradford*, de grootste harer mededingsters iu de nabuurschap, bezitten er naauwelijks een derde van het getal. Wat mag de reden zijn, dat zich altijd eene enkele stad in deze fabriekdistricten zoo ontegenzeggelijk als gebiedster en toongeefster verheft, dat geene andere met haar in vergelijking kan komen, terwijl, zonderling genoeg, onder de kleine steden uit de omstreken meer gelijkheid plaats heeft? Dit is een verschijnsel, dat, voor zoo ver ons bekend is, nog door geen staathuishoudkundige in aanmerking genomen is, en waarvan nog niemand getracht heeft, de oorzaak aantewijzen. Men kan de waarde van alle uit *Groot-Brittannie* naar andere landen uitgevoerde „hardware" en „cutlery" jaarlijks op 1 1/2 millioen pond sterling schatten; alleen in het jaar 1836, waarin tot heden toe de grootste uitvoer van allerlei fabriek- en manufactuurwaren plaats vond, werd deze som aanmerkelijk overschreden.

(Vervolg hierna. (*)

(*) In het vorige nommer stond abusivelijk het woord *Free-Press* men gelieve daarvoor te lezen even als hier staat: *Vervolg hierna.*

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING,

Donderdag den 19*den Mei* 1853.

Voor de woning van den Chinees THE IJAPTJANG, in de Nieuwe Chinesche kamp, bij wege van exicutie, van Meubelaire Goederen, toebehoorende aan wijlen den Chinees THE HONG.

En 's avends in de Sociteit Concordia van eene verzameling Boekwerken.

Vrijdag den 20*sten Mei* 1853.

Voor de woning van den Heer C. F. SCHMIDGALL in de

---

compagnie?

— O ja best! — zeide George — *de Vampyr* noemden wij hem; omdat hij zoo sprekend geleek op dien Duitschen acteur, die daarvoor had gespeeld.

— Juist! Nu met dien *Vampyr* moeten vreemde *scènes* zijn voorgevallen. Althans sedert dien tijd, mag zij niet meer bij papa en mama in huis komen; en ik geloof, als het niet was om het geld van „den ouwe," dat van Galen reeds lang met een ander dametje op hol ware gegaan.

Wij willen niet verder afschrijven, de lezer kan zich ook reeds een genoegzaam denkbeeld vormen van het echtpaar, dat op deze wijze met elkander vereenigd, alleen door het lage eigenbelang van den man bijeen werd gehouden.

Korten tijd daarna las Vinkland in de Opregte Haarlemmer eene advertentie, die den dood berigtte van den hoog welgeboren heer Rudolf jonkheer Van Galen Tot Rekkenstein. Bij nadere informatie vernam hij, dat hij in eene vlaag van dronkenschap zich zelven voor het hoofd had geschoten, na eenen hevigen twist met den kolonel, omdat deze eene *énorme* speelschuld niet voor hem wilde betalen en hij ook door andere schuldeischers in het naauw was gebragt, die naar den dood zijns schoonvaders niet wilden wachten.

Wat er van Jeannette zal worden, moet de tijd leeren: de dood van haren echtgenoot schijnt echter indruk op haar te hebben gemaakt; wij willen het beste er van hopen.

DE ARMEN-KINDEREN IN ENGELAND.

Het volgende kleine pas uitgekomen werk, *A plea for ragged schools; er prevention better than cure*, door Thomas Gatherie, bevat een afschrikwekkend tafereel van de verwaarloozing en verwildering der bedelkinderen in het rijke Groot Brittanië en te gelijk geeft de schrijver, een waardig geestelijke en uitstekend kanselredenaar, de beste middelen aan de hand om door het oprigten van opvoedingsgestichten en industrie-scholen, het immer aangroeijend kwaad van deze kinderen afteweren.

„Aan den eenen kant van Edinburg," segt hij, „worden in twee derden „der winkels sterke dranken verkocht. De schapen zijn altoos digt bij „het slagthuis, de offers altoos digt nabij het altaar; overal ziet „men eene menigte luijaards, erger dan de Napelsche lazzaroni, opgezwollen en brutale figuren, in lompen gekleede, ellendige grijsaards, wijven van een leelijk, ongustig voorkomen en vele half „naakte moeders, die in den winter van koude rillen, met bloote „voeten op de bevroren straatsteenen loopen, terwijl zij een geraamte „van een kind in haar armen dragen. Op zomerdagen ziet men groote „hoopen van kinderen der armen in den zonneschijn en in de warme „lucht ginds en weêr loopen. Hunne magere aangezigtjes verklaren hoe slecht zij gevoed zijn en hunne vreesselijke vloeken „verklaren hoe slecht zij opgebragt zijn. En toch lagchen zij lustig en vrolijk, en zij verheugen zich van harte en schreeuwen het „uit van pret, als een kleine dreumes onder het spelen zoo lang als „hij is op den grond valt. En daardoor herinneren zij ons dat „God de kindschheid schiep om gelukkig te zijn en dat in de „uitgelatenheid derjeugd zelfs de ellende kan vergeten worden. Eens „kregen wij een dezer kinderen bij ons. Het was een ruwe dag en „de arme schelm had noch kousen, noch schoenen aan: zijne „bloote voetjes waren rood opgezwollen, opengereten en gewond „door de koude. Eene dunne versleten kiel met wijde scheuren, was „al wat zijn bost beschermde. Onder zijn kroezige en verwarde „haren vertoonde hij een gezicht dat strak stond van den honger, „maar het stond ook strak van eene slimheid die angewoon was „voor zijne jaren. Het ventje had reeds geleerd om zich zelven te „onderhouden; hij had gestudeerd in de vrije kunsten en hij was „een meester in 't bedriegen, liegen, bedelen, stelen en als hij dat „niet had gedaan, zou hij reeds lang van gebrek zijn omgekomen. „Zulke kleine knapen moeten hier bedelen, stelen of van honger „sterven. Met een aantal van zijns gelijken gaat hij zoo geregeld „naar zijn dagwerk als de koopman des morgens naar zijn winkel, „of de handwerksman naar zijne werkplaats. Zij worden uitgezonden en soms uitgedreven om hun voedsel te zoeken, even als het „vee op het veld, en als de kleine knaap niet een zeker voorraad „te huis brengt, dan krijgt hij nog biter slaag van eenen dronken „vader."

Welk vader of moederhart bloedt niet als hij het volgende verneemt? In de Engelsche stad *Leeds* stond onlangs een man voor 't geregt, die gereisd had met zulke ongelukkige kinderen, welke gestolen waren. De debatten voor de regtbank waren akelig om aan te hooren. Die man noemde zich Dickson O'Paddij, chirurgijn en landsman van O'Connel, hij reisde met gevoellooze kinderen, die zich messen in hunne ligchaampjis stieten of hunne handjes boven gloeijende kolen hieven, zonder eenig teeken van pijn te laten blijken. Hij kwam aok te Leeds en hield zijne beloften; de kinderen stieten zich messen in de armen, het bloed stroomde er uit; maar over het algemeen lieten zij geen smart blijken. Dickson had een ongemeenen toeloop; maar het geluk is onbestendig. Zekere vrouw Jackson uit *Wakefield*, liet den goochelaar gevangen nemen en klaagde hem aan dat hij haar kind had omgebragt. Het lijkje van den zevenjarigen knaap lag voor de gezworenen. De goochelaar zelf getuigde met een onbeschaamd gezicht: Die vrouw heeft mij haar kind verhuurd, ik huur in alle steden zulke kinderen. Ik heb haar gezegd: de wonden die ik toebreng aan de kinderen welke bij mij *werken*, zijn doorgaans niet gevaarlijk, als de kinderen zelven maar gezond zijn. Doch als zij iets in hun bloed hebben, dat niet goed is, dan kunnen zij daaraan sterven. Bedenk u wel: ik geef u vijftig guinjes voor uw kleinen William, maar als hij ziek is, dan sta ik voor niets in. — Het kind was scrofuleus! Op de vraag hoe hij de kinderen gevoelloos maakte, antwoordde Dickson: Dat wordt gedaan door een middeltje, dat ik niet heb uitgevonden. De kinderen moeten *zeep* eten; dat verstompt de zenuwen en verhindert alle pijn. — De aanklaagster bekende dat haar kind scrofuleus was geweest, maar zij verzekerde dat zij door den hoogsten nood was gedwongen geworden om tot het verhuren van haar kind overtegaan. Zij verlangde drie honderd pond sterling schadevergoeding. De getuigen verklaarden dat het kind zich werkelijk met een lagchje om den mind openlijk meer dan eens in den regterarm had gestoken. — De gezworenen verklaarden Dickson schuldig en hij werd veroordeeld tot tien jaren deportatie en vijfhonderd pond sterling boete. — En ik, de moeder van het vermoorde kind, krijg ik niets? vroeg de vrouw. Gij, antwoordde de regter, gij verdient slechts de verachting van de geheele wereld; want gij zijt schuldig aan den dood van uw kind!

kampoong *Krambangan* van Ambonsche en Sonnohouten Meubels, Goud en Zilverwerken enz. zonder reserve.

Dingsdag den 24sten Mei 1853.

Voor de toko van den Heer C. Dean in de stad, van diverse Toko-en andere Goederen.

Woensdag den 25sten Mei 1853.

Voor het Commissie-huis van de Heeren Adam & Co., in de stad, van diverse Commissie-Goederen,

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

12 Mei. A. A. Schaap en J. C. Coster, beiden van Batavia. — 13 Mei. G. L. Pagalottij, van Pasoeroean; P. Tensie, van Samarang. — 17 Mei. F. W. Gagel, van Pasoeroean; Jan, van Ngawie; P. Ruijl, van Probolingo; J. A. en C. Johan, van Batavia; J. F. Neijman, G. F. R. Portier en J. P. Noll, allen van Madura.

HOTEL MONTOFT.

11 Mei. Buijskes en Schaap. beide van Batavia; 12 Mei. Cars, van Batavia; 13 Mei. Cornelis de Groot en Aquasie-Boachi, beide van Batavia; 15 Mei. Everwijn en Dr. Schmitt, beide van Batavia, 16 Mei. Dieudonné, van der Veer en de Vos, allen van Batavia; Admiraal, van Pasoeroean.

VERTROKKEN.

12 Mei. A. A. Schaap, naar Pasoeroean; K. Buwalda, naar Probolingo. — 13 Mei. G. L. Pagalottij, naar Pasoeroean. — 14 Mei. G. F. R. Portier, naar Madura. — 17 Mei. Jan, naar Ngawie terug; H. C. van der Pol en M. Gabor, beiden naar Pasoeroean; P. Tensie en C. Wenke, beiden naar Samarang; Prewotto Radenbagoes, naar Pasoeroean. — 12 Mei. D. Hupez en J. H. Keasberry, beiden naar Probolingo; F. Schwalenberg, naar Soeracarta. — 14 Mei. R. M. Pereira, naar Pasoeroean; J. P. Noll, naar Madura. — 17 Mei. Mev. Daniels, naar Ternate.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

BEVALLEN.

J. A. Mijer, Pietermant, Z. Cramat 5 Mei. — Echtgenoote van J. W. Moll, Z. Pekalongan 27 April. — G. E. Jongkind, Engelbregt, Batavia 28 April. — Echtgenoote van G. Joseph, Z. Batavia 2 Mei. — M. M. Hennij, Roorda, Z. — D. W. C. Johannes, de Graaff, D. Tagal 20 April. — L. M. Boom, Emmen, D. Samarang 3 Mei. — M. E. Brumsteede, Servatius, D. Tjiecoemboeloeit 5 Mei. — G. F. C. Boermeester, Reijneke, D. Soerabaya 12 Mei. — G. Giltay, Heinson, D. Soerabaya 11 Mei. — A. W. Hofland, de Groot, Z. Pasoeroean 12 Mei.

ONDERTROUWD:

C. J. A. de Quaij, met J. S. Knops. Pasoeroean 2 Mei.

GETROUWD.

P. Bodemeijer met H. C. E. van Thol, Batavia 2 Mei. — Mr. W. A. van Jeveren met M. E. van Bronckhorst, Samarang 28 April. — L. C. de Hond, met J. C. Coors, Bezoekie 14 Mei.

25JARIG HUWELIJK:

W. Osseman met H. M. Wels.

OVERLEDEN:

J. L. C. Storck de Gelder, 44 j. Batavia 22 April. — F. E. de Nijs, 51 j. Grissee 9 Maart. — J. S. Brugge, 11 j. Bangkalang 14 April. — H. Lambregt, 81 j. Soerabaya 2 Mei. — P. G. Meijer, 48 j. Pasoeroean 29 April. — H. A. van der Hoeven, 2 j. 4 m. Pasoeroean 10 Mei. — E. van Es, weduwe Brouwer, 62 j. Pasoeroean 11 Mei.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder*	*Van*
Mei 10	Nederl. Ind.	stoomschip Langen Lamongan.	Pa Sariema.	Probolingo.
„ 11	Nederl.	Ambarawa.	J. Buijskes.	Batavia.
„ —	Nederl. Ind.	Ternate.	F. Carstz.	Samarang.
„ —	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Japara.
„ 12	Engelsche	Jenny Lind.	Th. Lloyd.	London.
„ 13	Nederl. Ind.	Sultana.	A. Schade.	Port Philip.
„ —	„ „	Vixen.	A. Bell.	Sidney.
„ 14	Baliesche	Jane.	Sech Said bin Habis.	Balie (Ampenan).
„ 15	Engelsche	Foster.	H. W. Broduik.	Sidney.
„ —	Nederl. Ind.	Djoemating.	Oei Boe.	Balie Padang.
„ 16	„ „	stoomschip Ambon.	K. W. E. Bergner.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
Mei 11	Nederl. Ind.	Assad Dullah.	Said Moht. bin Aloei Alhabassy.	Samarang over Sumanap.
„ 13	„ „	stoomschip Langen Lamongan.	Pa Sariema.	Panaroekan over Prob.
„ —	„ „	De vr. Anna Hendrina th. hern. Adraakkool Haer.	Koesnin.	Banjermassing.
„ 14	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„ —	„ „	Ambarawa.	J. Buijskes.	Nederl. over Pasoeroean.
„ 15	„ „	Salma.	Said Agel bin Moht. Alhabassy.	Pekalongan over Grissee.
„ 16	Z. M.	schoener Banda.	komm. luit. 1e kl. G. Gersen.	koers stellende om de west.
„ 17	Nederl. Ind.	stoomschip „	F. A. B. Hugenholts.	Macasser.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederl. Ind.	Jenoer.	Sech Moht. b. Alie Sahabodin.	Amboina.	Gezagvoerder
„ „	Segaffie.	Seeh Salim Drahiem.	Sambas viâ Sum.	„
„ „	Arif Banjermaas.	Mohamat Arip.	Banjerm. viâ Sum.	„
„ „	Hoseeng.	Tjoa Boeng Kie.	Singapoer.	Oey Sang Kie.
Engelsche	Jacatra.	F. Aiton.	Nederland.	Adam & Co.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met de Ned. Ind. stoomschip *Langen Lamongan*, de controleur C. W. F. Neijs, 2 Arabier, 1 Chinees en 2 Inlanders. — Met het Ned. schip *Ambarawa*, de heeren A. Schaap en J. Coster. — Met de Ned. Ind. bark *Sultana*, de heer P. Berg. — Met de Bal. bark *Jane*, een Inl. vrouw. — Met het Ned. Ind. stoomschip *Ambon*, voor *Soerabaya*, Mev. Christall en 2 kinderen, ingen. 2de kl. de Groot, asp.-ingen. A. Boachi en R. Everwijn, de heeren Rambaldo, Johan, H. G. Maks, 2de luit. der inf. Gerlach en Swaving, 2 Chinezen, 2 Arabieren, Z. M. troepen en bannelingen; — voor *Macasser* en de *Molukkos*, offic. van gezondheid 1ste kl. Smit, 1ste luit. der cav. Tolsma en fam., de heeren Dumas en Bennet, 2de luit. der inf. Temmler, de jongeh. Reijnders, van der Veer, Thijssen, van Deutekom, asp.-betaalm Dieudonné, paarden-arts de Vos, de heer Loosbroek en 4 kinderen, Z. M. troepen en bannelingen.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtkorvet Nehalenia; Z. M. stoomschip Borneo, Adviesbrik Pijlades, schoener Dolfijn, transportschip Merwede, stoomschip Hekla; Z. M. schoener Banka, 's Gouv. schoener Haai; de schepen Wadie Atool Rachman, Jacatra, Fatahool Moebarak; de Ned. barken Urania, Jenoer, Sagitta, Arif Banjermaas, Balheer, Sagaffie, Atiatulmoulah, Nagalant; de schoeners Fathal Rachman thans hern' Selaparang, Hapsing, Tiam Haplie, Anna Johanna, Hokthaij, Hoseeng.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

30 April. de Ned. Jud. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, van Bezoekie.

2 Mei. Het Ned. fregatschip *Hendrika*, gezagv. P. Admiraal, van Soerabaya, passagiers de heeren de Looper, en van van Swam.

6 Mei. Het Ned. fregatschip *Walvisch*, gezagv. F. Schut, van Batavia.

VERTROKKEN.

30 April. de Ned. Jnd. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, naar Jepara, passagiers mevrouw de weduwe E. M. Gaum en 2 bedienden.

15 Mei. Het Ned. fregatschip *Hendrika*, gezagv. P. Admiraal, naar Tagal, passagiers de heer en mevrouw Taunaij.

BANJOEWANGIE.

AANGEKOMEN.

11 Mei. Het Zw. schip *Solo*, gezagv. J. M. Kruse, van Soerabaya

VERTROKKEN.

13 Mei. Het Zw. schip *Solo*, gezagv. J. M. Kruse, naar Zweden.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

11 Mei. de Ned. Ind. bark *Kiem Tian Hoat*, gezagv. Oe Pikwaij, van Soerabaya.

12 Mei. de Ned. Ind. bark *Shat Elvrat*, gezagv. Said Abdula bin Hassan Alhabassij, van Soerabaya.

14 Mei. de Ned. Ind. schoener *Fathal Moebarak*, gezagv. Intje Abdoolganie bin Hadjie Abdulwahit, van Balie.

14 Mei. de Ned. Ind. schoener *Mifrejool Moelook*, gezagv. Braie, van Soerabaya.

16 Mei. de Ned. Ind. brik *Sie Kanoegrahan*, gezagv. Pa Masdana, van Banjermassing.

16 Mei de Ned. Ind. bark *Asad Dullah*, gezagv. Said Mohamat bin Allewie Alhabassij, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

11 Mei. de Ned. Ind. bark *Almassoor Sarie*, gezagv. Mohamat Seman, naar Banjermassing, passagiers C. Boscher en familie, en een uilandsch Milit, en vrouw.

12 Mei. de Ned. Ind. schoener *Koempool Maas*, gezagv. Kamaloedin, naar Banjermassing.

14 Mei. de Ned. Ind. schoener *Carolina*, gezagv. Oedin, naar Bezoekie, passagiers J. Mulder en twee kinderen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De Ned. Barken Carolina, Al Alwie, Tadjil Moelook, Shat Elvrat, Asad Dullah, Schoeners Indram, Eljoesoor, Sie Damar, Maria, Sumanap, Vostelijk Genoegen, Fathal Moebarak, Mifrejool Moelook, en Brik, Sie Kanoegrahan.

Aan- en uitvoer te Soeraraya van 10 Mei tot en met 14 Mei 1853.

AANVOER.

Van Btavia per het Ned. schip *Ambarawa*, gezagv. J Buiskes agent Fraser Eaton & Co.

Een reiswagen, *f* 50,000 zilvergeld, een partij gaenie garen, N. H. M.

Van Samarang per het Ned. Ind. schip *Ternate*, gezagv. F. Carst, agent Cores de Vries.

85 ks. gember, 54 pn. chn. goederen, 30 kn. noten, 1 kt. sigaren, 1 kt. zijde, Gezagvoerder.

Van London per het Eng. schip *Jenny Lind*, gezagv. F. Lloyd, agent Fraser Eaton & Co.

200 tonnen steenkolen, Order; 1 kt. kantoor behoeften, Adam & Co.; 65 kn. koopmanschappen, 3 vt. wit lood, 25 ijzeren flesschen, 15 kn. koopmanschappen, Order; 60 ijzeren suiker pannen, 11 kn. machinerien, 6 kn. en pkn., inhd. rijtuigen, 2 kn. brandspuiten, 6 kn. machinerien, 6 wielen voor machinerien, 1 kt. schilderijen, 1 st. ijzer gedeelte van een suikermolen, 51 kn. en bundels ijzer daknierk, 64 kn. bundels en vaten, machinerien, 1 kt. brandspuit, $^2/_2$ st. ijzer wielen, 1 kt. en st. machinerien,; vt. bier, 3 collies diversen, 24 collies en st. machinerien, 6 collies diversen en begagie, 6 kn. en st. machinerien, 157 st. suikermolen, Fraser Eaton & Co.; $8\frac{1}{2}$ vn. en kn. kruid, 104 bn. koopmanschappen, 5 collies diversen, Order; 1 rijtuig, Fraser Eaton & Co.; 101 collies koopmanschappen, 8 rijtuigen, Order; 5 kn. vn. diverse kleinigheden, 10 collies aardewerk, 52 collies zuren en provisiën, van der Zwaan.

UITVOER.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Adrakkool Haer*, gezagv. Koesnin.

10 corgs. jav. bat. hoofddoeken, $9\frac{15}{20}$ corgs. jav. bat. saroongs, Intjik Abdul Djalil.

Naar Macasser per de Ned. Ind. stoomboot *Banda*, gezagv. Hugenholtz.

1 vt. bier, W. Cores de Vries; 2 kn. gev. katoen, Hoekstra Gijsing & Co.; 3 kn. en pn. jav. koperwerk, W. Nasch.

Naar Nederland viâ Pasoeroean per het Ned. schip *Ambarawa*, gezagv. J. Buiskes.

104 bn. rotting 25 pic., N. H. M.

Naar Padang per de Ned. Ind. bark *Atiatul Maulah*, gezagv. Sech Seman bin Said Bausir.

$11\frac{75}{100}$ pic. jav. koperwerk, Said bin Aloei Alhadat; 9 pic. tamerinde, $4\frac{35}{100}$ pic. jav. koperwerk, Gezagvoerder; en eenige meubelen van Mev. de wed. van Leeuwen.

MARKTPRIJZEN.

Suiker N°. 16 per picol *f* 12.—
Id. „ 15 „ „ „ $11\frac{1}{2}$.—
Id. „ 14 „ „ „ 11.—
Id. „ 13 „ „ „ $10\frac{1}{2}$.—
Id. „ 12 „ „ „ 10.—
(N. B. Suiker schaars).
Koffij per picol *f* $23\frac{1}{2}$ à *f* 24.— (Zonder voorraad.)
Rijst (carga) per koijang *f* 95 à *f* 100.—
Id. (witte) „ „ *f* 125.—
Koehuiden per 100 p. à *f* 240.—
Arak per legger. *f* 45.—
Olie (Klapper) per picol *f* 20.—
Olie (Katjang). *f* 16.—
Kadjang Matten. *f* 10.—
Rotting *f* 7.—
Vrachten op *Holland* à *f* 90 à *f* 95.— (*Gevraagd.*)
Id. op *Engeland* £ 3 á 3.10.—
Id. op het *Vasteland* £ 4 à £ 4.5.—
Wissels op *Holland* 95 pct. 8 maanden.—
Id. op *Engeland* $12\frac{1}{2}$ per £ 6 maanden.—
Id. op *Singapoer* 2.90 à 2.95 per dollar. 10 dag.
Id. op *Canton* 3.10 „ „ 14 dag.
Spaansche matten *f* 2.95 à *f* 3.—
Mexikaansche dollars *f* 2.90 à *f* 2.92.—
Sovereigns *f* 12.50 à *f* 12.75.—
Doublons *f* 40 à *f* 42.—
10 gulden stukken *f* 11 à *f* 11.25.—
oude Ducaten. *f* 7.—
nieuwe „ *f* 6.75.—
Sydney's gold pr. 2 matten zwaarte *f* 92.—

Tarwe brood van 14 oncen. à *f* 0,25.—
Varkensvleesch per katie. à *f* 0,56.—
Ossenvleesch per pond. à *f* 0,14.—
Buffelvleesch per katie. à *f* 0,20.—

— Men verneemt dat de te *Amboina* sedert circa een jaar opgerigte fabriek voor de bereiding van *parel-sago* in langzame concurentie treedt met die welke van *Singapore* op Java wordt ingevoerd. Evenwel heeft die van *Singapore* den voorrang in de *gelijkheid* en *kleinte* van korrel en in zuivere zelfstandigheid, terwijl de *sago-korrel* van *Amboina* (aldaar genaamd Boeboer-nee) zich kenmerkt door eene ongelijke grootte, minder in den handel gewild, en door bestanddeelen die niet altijd zuiver mogen genoemd worden. Ware dit gebrek te verhelpen en konde men de roodachtige tint van den korrel doen vervangen door eene zuivere witte kleur, dan twijfelt men niet of de *Singapoorsche* prijs van sp. m. 3.10 zou verkregen worden en een octrooi — ten gevolge van het in de *Moluccos* heerschend monopolie-stelsel — daarvan welligt het gevolg zijn.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag, den 22sten Mei 's morgens ten half 9 ure, Ds. BRUMUND.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag, den 22sten Mei 's morgens ten half 9 ure.